

11. Wat is het probleem van de residuaire bevoegdheden?

De bevoegdheden van de federale staat worden meestal limitatief opgesomd:

alles wat niet expliciet aan de federale staat is toegewezen blijft bij de deelstaten
(zie Amerikaans systeem)

in de klassieke federale ordening hebben de deelstaten dus de residuaire bevoegdheid

Let wel: in België: centrifugaal federalisme

de residuaire bevoegdheid blijft hier bij de federale staat

de deelstaten hebben slechts toegewezen bevoegdheden

het is mogelijk deze situatie om te keren via een grondwetsherziening, maar daar is men nog steeds niet aan begonnen

12. Wie controleert de uitoefening van de bevoegdheden?

De meeste staten laten dit over aan een hooggerechtshof:

dit controleert of niemand zijn bevoegdheid te buiten gaat en meestal ook of de fundamentele vrijheden worden gerespecteerd

België:

deze taak wordt toegewezen aan het grondwettelijk Hof

Student Pol Pintens

13. Wat is de wet van de participatie van de deelstaten?

Een tweede wezenlijk kenmerk van federalisme is de participatie (het recht om mee te beslissen) van de deelstaten in de federale besluitvorming

Achtergrond:

men wil beletten dat de federale wetgeving zonder inspraak morrelt aan het statuut van de deelstaten, zonder inspraak en mogelijk tegen de wil van de deelstaten

Meestal wordt dit gerealiseerd via een tweekamerstelsel:

zie USA waar elke deelstaat twee senatoren heeft

Eigen noot:

oorspronkelijk was dit de bedoeling van de Senaat, maar dat is iedereen ondertussen uit het oog verloren ...,

14. Wat is de coöperatie?

In de meeste federale Staten voorziet men diverse mechanismen van samenwerking tussen de verschillende componenten, wat essentieel is voor het voortbestaan van de federale staat

= coöperatief federalisme

België:

beginsel van federale loyaliteit tussen de deelstaten (zie verder)

2.4. Confederalisme

15. Wat is het onderscheid tussen federalisme en confederalisme?

Confederalisme:

een staatsstructuur binnen dezelfde onafhankelijke en soevereine staat

waarbij iedere deelstaat een eigen grondwet en internationale rechtspersoonlijkheid heeft

waarbij via een verdrag beslist wordt welke bevoegdheden gezamenlijk wordt uitgeoefend

meestal economische belangen en defensie

bij confederalisme behoudt elke staat zijn onafhankelijkheid, grenzen, douane, munt, Justitie en defensie; er wordt geen hogere grondwettelijke structuur voorzien

voorbeeld: Zwitserland sinds 1848

2.5. Het Belgisch federalisme

16. Wat is de voornaamste structuur van het Belgisch federalisme?

Het is centrifugaal:

Meer en meer bevoegdheden en middelen worden overgeheveld naar de deelstaten

(soms geformuleerd als het verdampen van België)

enkel de federale staat beschikt over een grondwet

deelstaten beschikken niet over een grondwetgevende bevoegdheid

ze hebben wel constitutieve autonomie

17. Hoe wordt de participatie in België gerealiseerd?

De participatie uit zich in een tweekamerstelsel

zie zesde staatshervorming: wijziging van de samenstelling en de bevoegdheden van de Senaat die een ontmoetingsplaats van de deelstaten zou moeten worden.

Sinds 2014 zijn er geen rechtstreeks verkozen senatoren meer maar is de Senaat samengesteld uit de leden die worden aangewezen door de deelparlementen

Student Pol Pintens

18. Hoe wordt de coöperatieve gedachte in België gerealiseerd?

Via samenwerkingsmechanismen:

zie hierboven in verband met de samenwerkingsakkoorden

Student Pol Pintens

19. Wie heeft de residuaire bevoegdheid en wie een toegewezen bevoegdheid?

Bevoegdheden van gemeenschappen en gewesten zijn toegewezen:

de federale staat heeft de residuaire bevoegdheid

Dit zal pas veranderen wanneer artikel 35 van de grondwet wordt uitgevoerd, dus na grondwetsherziening en een bijzondere wet

Student Pol Pintens

20. Welke confederale trekken heeft het Belgisch federalisme?

1° de deelstaten kunnen internationale verdragen afsluiten in het kader van hun bevoegdheden

2° de deelstaten moeten onderling en met de federale staat samenwerkingsakkoorden afsluiten

deze vertonen gelijkenis met de verdragen of akkoorden tussen internationale rechtspersonen

Student Pol Pintens